

ДЕЯКІ АСПЕКТИ КОНТЕКСТНОГО ПІДХОДУ ДО ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Стаття присвячена пошуку ефективних шляхів іношомовної підготовки майбутніх фахівців технічного спрямування, одним з яких є контекстний підхід. Акцентовано увагу на його перспективності, провідній ідеї, необхідності трансформації змісту навчальної діяльності. Виділено три форми навчальної діяльності які складають основу контекстного підходу, яким надана характеристика. Підкреслено проблемний характер контекстного навчання.

Ключові слова: іношомовна підготовка, контекстний підхід, форми навчальної діяльності.

Abstract

The article is devoted to the search for effective ways of foreign language training of future technical specialists, one of which is the contextual approach. The attention is focused on its prospects, the leading idea, the need to transform the content of learning activities. Three forms of learning activities that form the basis of the contextual approach are distinguished and described. The problematic nature of contextual learning is emphasised.

Keywords: foreign language training, contextual approach, forms of learning activities.

Виклики сучасності зумовлюють пошук ефективних шляхів професійної підготовки майбутніх фахівців, які забезпечують адаптацію до швидкоплинних умов дійсності, професійну мобільність, стресостійкість, комунікативні навички тощо. Необхідність стрімко реагувати на соціально-економічні зміни зумовлює використання інноваційних підходів до освітньої підготовки студентської молоді. До числа одного з таких підходів можна віднести контекстний підхід, застосування якого останніми роками набуває все більшого розповсюдження.

Про значний інтерес до потенціалу контекстного підходу свідчать численні публікації українських науковців з даної проблематики. Серед тих, хто опікується нею: Т.Бочарнікова, І.Герасимова, Н.Гузій, Т.Лазаренко,

Перспективність застосування контекстного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців технічного спрямування визначається тим, що він охоплює компетентнісний зміст професії – сформованість певних знань, умінь і навичок, наявність здібностей до обраної професії та професійно значущих якостей, набуття яких передбачено на момент закінчення професійної підготовки у виші, достатніх для успішного початку реалізації діяльності (професійна компетентність) а його джерелом є, перш за все, діяльнісна теорія засвоєння соціального досвіду. Відповідно до цієї теорії, людина може повноцінно формуватися, розвиватися і проявлятися тільки за допомогою залучення його до активної, особистісно значимої діяльності [1]. Як бачимо при контекстному навчанні стає можливим моделювання як предметного, так і соціального змісту майбутньої професійної діяльності фахівця. А це, своєю чергою, надає практичної спрямованості навчання, розуміння безпосередньої можливості використання набутих знань.

Означене відображається у провідній ідеї контекстного навчання, яка: «... полягає в тому, що навчальна інформація має засвоюватися студентом у контексті власної практичної дії та вчинку, наближених до предметного і соціального контекстів професійної праці як системи внутрішніх і зовнішніх умов діяльності та поведінки, яка впливає на сприйняття, розуміння й перетворення суб'єктом конкретної ситуації, надаючи їй індивідуального смислу і професійного значення» [2].

Відтак вирішується і питання мотивації до опанування іноземною мовою, сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів та визначає необхідність змін в організації освітнього процесу.

Відтак цілком логічною є трансформація змісту навчальної діяльності майбутніх фахівців, оскільки провідною стає логіка майбутньої професійної діяльності. Вона спрямовується на створення відповідних їй проблемних ситуацій, розв'язання притаманних їй суперечностей та неоднозначностей.

Застосування контекстного підходу до іншомовної підготовки студентів передбачає опору на відповідні форми освітньої діяльності.

Т.Бочарнікова [3], спираючись на праці науковців виділяє три форми діяльності, які складають основу контекстного підходу, а саме – академічний тип діяльності, діяльність квазіпрофесійного типу та навчально-пізнавальну діяльність.

Узагальнюючи наукові праці вчених [3; 2; 4] представимо характерні особливості навчання контекстного типу:

– навчальна діяльність академічного типу – використання традиційних форм навчання, лекцій і семінарів, які відповідають семіотичній моделі навчання та містять навчальну інформацію за професійним спрямуванням, що пред'являється у знаковій формі у вигляді усних або письмових текстів (різновиди лекцій - лекція з завчасно запланованими помилками, «лекція удвох», лекція проблемного характеру (прес-конференція, візуалізація; різновиди семінарсько-практичних занять – семінари-дискусії, «круглі столи», студенти у ролі викладача, ділові та рольові ігри, моделювання педагогічних ситуацій);

– квазіпрофесійна діяльність – моделювання реальних ситуацій професійної діяльності, що передбачає використання ігрових форм навчання та впливає на розвиток пізнавальної активності, професійної мотивації;

– навчально-професійна діяльність – дослідницька діяльність, яка ставить студентів у позицію фахівців. Передбачає підготовку доповідей, виступів на студентських конференціях, проходження практики, підготовку курсових і дипломних проектів. Що, своєю чергою, впливає на розвиток комунікативних навичок, особистісних якостей майбутніх фахівців.

Проте, на думку Т.Лазаренко виділення базових форм діяльності і відповідних їм навчальних моделей є досить умовним, тому що ці форми не мають чітких меж, логічно переходять одна в іншу, що тягне за собою «нашарування» навчальних моделей.

А з іншого боку, дозволяє використовувати можливості кожної з виділених форм освітньої діяльності під час застосування контекстного підходу до іншомовної підготовки майбутніх фахівців технічного спрямування.

Враховуючи те, що одиницею змісту у контекстному навчанні є навчальна ситуація, яка має проблемний характер, а одиницею діяльності студента стає вчинок, відбувається створення за яких студенти гіпотетично моделюють різні варіанти розгортання подій, пов'язаних із професійною діяльністю і переорієнтуються на самостійне визначення потенційної професійної кар'єри [4].

Таким чином, розглянуті деякі аспекти контекстного навчання до іншомовної підготовки майбутніх фахівців технічного спрямування свідчить про його значний потенціал для подальшого професійного зростання особистості майбутнього фахівця. Безперечно представлений матеріал далеко не повною мірою висвітлює напрацювання українських науковців з даної проблеми, що визначає необхідність подальшого як теоретичного, так і практичного узагальнення досвіду використання контекстного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Лазаренко Т.В., Осьмачко С.А. Використання контекстного навчання в процесі вивчення іноземної мови у ЗВО. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2021, № 75, Т.2. С. 101-106.
2. Гузій Н.В. Технологія контекстного навчання в організації дидактичної підготовки студентів у вищій педагогічній школі Вища освіта України № 3 (додаток 1) 2012. Тематичний випуск “Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології”. Т.1. – С. 363-370.
3. Бочарнікова Т.Ф. Застосування контекстного підходу до формування професійної компетентності та професійної спрямованості майбутніх перекладачів. Педагогіка формування творчої особистості у вищих і загальноосвітніх школах. 2015. Випуск 40. С. 78-82.
4. Герасимова І. Г. Формування професійної мобільності майбутніх фахівців аграрної сфери : монографія / Ірина Геннадіївна Герасимова ; за ред. Л.Б. Лук'янової ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – Вінниця : Едельвейс і К, 2015. – 512 с.

Дерун Віталіна Гарольдівна – старший викладач кафедри Іноземних мов, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна. vitalinaderun@gmail.com